

Pravila Hrvatskog Starinarskog Društva u Kninu.

I. Ime i sjedište društva.

§ 1.
Ime je društva: Hrvatsko Starinarsko Društvo u Kninu.

§ 2.
Sjedište je Društva Knin.

II. Cilj društva i sredstva kojima se taj cilj postiže.

§ 3.

Cilj je društva: Iskopavanje, naučno istraživanje, sabiranje, objelodanjivanje i čuvanje spomenika, koji se odnose na prošlost Hrvata, dotično Slavena na Jadranu ili naroda, koji su s njima u uskom povjesnom dodiru.

§ 4.

Taj se cilj postiže: a) pretresivanjem na sjednicama ili u javnim glasilima ili posebnim izdanjima svega, što se tiče povjesnih, umjetničkih i etnografskih pitanja Hrvata, b) uopće podupiranjem svakog pothvata i svake djelatnosti, koji su u posrednoj ili neposrednoj vezi sa hrvatskim povjesnim spomenicima.

III. Članovi društva.

§ 5.

Društvo se sastoji od članova utemeljitelja, počasnih, radnih, podupiratelja i povjerenika.

§ 6.

Utemeljiteljima mogu biti osobe ili pravna lica, koja od jednom ili u pet godišnjih obroka isplate Društvu Din 5000.—.

§ 7.

Počasnim članom društva može postati svaki arheolog i historičar u Državi S. H. S. a izuzetno i drugi naučenjak, koji se je istakao svojim radovima na polju narodne arheologije i historije ili inače stekao posebnih zasluga za Društvo, izabran od dvije trećine članova nazočnih glavnoj skupštini.

§ 8.

Radnim ili izvršnim članom može postati: a) za znanstveni odbor: svaka ličnost sa akademskom spremom, koja će društvo podupirati u znanstvenom radu uopće, a napose koji će rezultate vlastitih istraživanja na polju povijesti Hrvata i ostalih Južnih Slavena objelodaniti u društvenom glasilu; b) za upravni odbor: svaka ličnost, koja ima dokazanu spremu za administrativne poslove.

§ 9.

Članovima povjerenicima mogu postati svi oni, koji se obavežu, da će u svojem srezu ili mjestu sakupljati za društvo članove utemeljitelje, prinosnike i milodare i izvješćivati o nalasku i čuvanju historičkih spomenika svoga kraja. Njihov uspješan i trajan rad može Upravni odbor nagraditi povlasticama članova utemeljitelja.

§ 10.

Članom podupiračem, može postati svaki, koji je navršio 18. godinu života i društvu plaća mjesečno Din. 5.— dotično godišnje Din 60.—.

IV. Primanje članova.

§ 11.

Upravni odbor prima članove utemeljitelje, povjerenike i podupirače a članove radnike saslušavši prije mišljenje znanstvenog odbora. Odbor nije dužan da navede razloge, za što nekoga u društvo ne prima. Odbor dava diplome članovima utemeljiteljima, počasnim, radnim i povjerenicima.

§ 12.

Svaki član društva ima pravo da nazočuje glavnim društvenim skupštinama, da u njima vijeća, stavlja predloge i interpelacije, ali aktivno i pasivno pravo imaju članovi upravnog i znanstvenog odbora, utemeljitelji, počasni i radni.

§ 13.

Svaki član ima pravo u društvenoj dvorani da upotrebljava društvene knjige i časopise.

§ 14.

Članovi utemeljitelji i počasni uživaju doživotno društvena prava, a radni, povjerenici i podupiratelji, dok su u takovoj časti.

§ 15.

Svi članovi društva dobivaju besplatno godišnje izvješće a ostale publikacije uz pogodne uvjete, koje će svaki put odrediti upravni odbor.

§ 16.

Članovi utemeljitelji, počasn i radni, koji ne borave u mjestu, gdje se održava društvena skupština, mogu na takovim skupštinama biti zastupani od opunomoćenika, ali jedna osoba ne može imati više od jedne punomoći.

VI. Prestanak članstva.

§ 17.

Društvenim članom prestaje da bude: a) svojevrijednim istupom, koji se ima pismeno javiti upravnom odboru, b) isključenjem. Svatko prestaje biti član Društva: 1. ako godinu dana ne plati članarine, 2. ako radi protiv interesa Društva ili svojim vladanjem vrijeđa ugled i čast njegovu.

VII. Isključenje člana iz društva.

§ 18.

Isključenje pripada u nadležnost upravnog i znanstvenog odbora, a o njem odlučuje apsolutna većina odbornika.

§ 19.

Protivu isključenju nema priziva.

VIII. Upravni odbor.

§ 20.

Poslove društvene vode dva odbora: 1. upravni odbor: sve administrativne i ekonomske; 2. znanstveni odbor: naučne. Jednom i drugom odboru predsjedava društveni predsjednik.

§ 21.

Upravni odbor sastoji se od 7 osoba: predsjednika, četiri odbornika i 2 odbornička zamjenika. Predsjednika i odbornike, dotično zamjenike, izabire glavna skupština.

§ 22.

Njihova služba traje tri godine, a ako se odreku, do prve glavne skupštine. Mogu biti ponovno izabrani.

§ 23.

Odbornici biraju međusobno apsolutnom većinom predsjednika, tajnika, blagajnika i ostalim odbornicima opredjeljuju zadatke.

§ 24.

Odbornici, na pismeni poziv predsjednika, sakupljaju se na sjednice, koje su zakonite, ako sa predsjednikom ili u njegovu odsustvu sa zamjenikom predsjednikovim, prisustvuju još tri odbornika.

§ 25.

Ne sakupi li se na prvi poziv taj broj, po drugom pozivu zakonito je vijećanje, ako sa predsjednikom ili njegovim zamjenikom učestvuju sjednicama još dva odbornika. U hitnim slučajevima može predsjednik zatražiti okružnicom pismeni pristanak članova upravnog odbora.

§ 26.

Sjednice upravnog odbora bivaju također zakonite, ako odbornici utanače stanoviti dan i sat u svakom mjesecu, za koje ne treba naročitih poziva.

§ 27.

Upravni odbor izvršuje zaključke glavne skupštine, prima i upisuje članove utemeljitelje, povjerenike, podupirače i radnike, ali ove zadnje saslušavši pismeno mišljenje znanstvenog odbora; opredjeljuje redovite društvene troškove, izvodi iskopine, drži sjednice, sazivlje glavne skupštine, kojima podnosi godišnje obračune i proračune, donosi zaključke o svim pitanjima, koji se tiču napretka društva.

IX. Djelokrug pojedinih odbornika.

§ 28.

Predsjednik bdije nad točnim izvršivanjem ovog pravilnika, pozivlje skupštine predsjedda i ravna svim glavnim odborničkim i znanstvenim sjednicama, prima i otvara listove i sve drugo, što se društvu šalje, te o svemu u prvoj sjednici obavješćuje ostale članove odbora, kojima pripada pravo da odlučuju o svim glavnim poslovima, potpisuje sve društvene opravke i oglase ujedno sa tajnikom, a u koliko zasijeca u blagajničke poslove, sa blagajnikom; nadoknađuje na najzgodniji način sve propuste pojedinih odbornika. Zastupa društvo prema oblastima i drugima.

§ 29.

Predsjednik u skupštinama i u odborničkim sjednicama glasuje, a ako su glasovi raspolovljeni, njegov glas odlučuje.

§ 30.

Potpredsjednik u odsutnosti predsjednika u svemu ga zamjenjuje i zastupa, a njega po godinama najstariji odbornik.

§ 31.

Tajnik vodi zapisnike odborničkih sjednica, glavnih skupština i društvene spise, koje od predsjednika prima; sastavlja podneske u smislu sjedničkih rješenja i sve potpisuje ujedno sa predsjednikom i na dotičnika otprema, drži u redu društvene spise i predlaže odbornicima što treba za napredak društva.

§ 32.

Blagajnik vodi točno račune u određenim za to knjigama, brine se za sakupljanje godišnjih prinesaka članova i svih drugih društvenih dohodaka.

§ 33.

Smije kod sebe držati novac samo u onolikom iznosu, koliko odbornici uprave propisno odluče; poveće svote dužan je ulagati kod javnih banaka, štedionica i na druge korisne načine pupilarno osigurane, koje opredijele odbornici uprave.

§ 34.

Može potrošiti do pet stotina dinara, za jednu svrhu, sporazumno s predsjednikom a što tu svotu prelazi, prema zaključcima upravnog odbora, vazda uz supotpis predsjednika; predlaže izvještaj o novčanom stanju u odborničkim sjednicama i u njima, pred glavnu skupštinu, izvješće i ukupne obračune i proračune sa dokazima, koji će se na glavnoj skupštini podastrijeti na pretresivanje i odobrenje.

§ 35.

Odbornički zamjenici: pri privremenoj ili konačnoj odsutnosti kojeg odbornika označuje se zadaća zamjenicima u naročito za to sazvanoj sjednici, većinom prisutnih odbornika.

§ 36.

Sve društveno uredovanje obavlja se u društvenim prostorijama i svi važniji spisi bivaju osnaženi društvenim pečatom i čuvaju se u tim prostorijama.

§ 37.

X. Znanstveni odbor.

Znanstveni odbor društva se sastoji od četiri odbornika i jednog zamjenika, od kojih je jedan glavni izvjestitelj, urednik glasila i sastavljač godišnjih naučnih izvještaja društva.

§ 38.

Zamjenik naknadno nastupa u činu zadnjeg odbornika.

§ 39.

Znanstveni odbor može apsolutnom većinom glasova pozvati još i druge odbornike prema potrebi i uvidavnosti, i to upravnom odboru staviti do znanja.

§ 40.

Znanstveni odbor može mimo redovite sjednice odlučivati i pismeno većinom glasova o svim poslovima, koji zasijecaju u njegovu nadležnost.

§ 41.

Znanstveni odbor ima: a) proučavati gdje i kako bi se moglo istraživati starine, koje se imaju nabaviti i kako ih sačuvati; predlagati upravnom odboru, kojim bi se društvenim sredstvima mogla postići svrha naznačena u § 3.; b) sastavljati rasprave za društveno glasilo; c) presuđivati društveni rad sa strukovnog gledišta i odnosne predloge predlagati upravnom odboru, dotično glavnim skupštinama.

§ 42.

Upravni odbor dužan je za svaki važan strukovni posao podastrijeti znanstvenom odboru odnosno predloge i podatke, da odluči o njima u svojim periodičkim sjednicama većinom prisutnih glasova.

§ 43.

Ove odluke mogu biti učinjene i pismenim sporazumom apsolutnom većinom znanstvenih odbornika i te su odluke za upravni odbor obavezatne.

§ 44.

Predsjednik društva saziva i predsjedava prema prilikama mjesta i vremena sjednicama znanstvenog odbora te se o svemu odlučuje većinom nazočnih glasova.

§ 45.

Sjednice su zakonite, ako sa predsjednikom nazočuju još tri člana znanstvenog odbora.

§ 46.

XI. Revizori.

Glavna skupština bira na godinu dana dva revizora, koji imaju da ispituju društvenu blagajnu i cijelo društveno imovinsko stanje i o tome podnose izvješće glavnoj skupštini.

§ 47.

Revizori mogu biti izabrani i članovi podupiratelji nastanjeni u Kninu. Revizori mogu prisustvovati odborskim sjednicama, ali nemaju pravo glasa.

XII. Društveni muzej i ostala društvena imovina.

§. 48.

Društvo ima svoj muzej u Kninu, pod imenom: Muzej Hrvatskih Starina, u kojemu čuva i u redu drži starine vrijedne čuvanja, da tim načinom vrši odgojnu narodnu zadaću i ujedno stručnjacima omogućuje izučavanje prošlosti Hrvata, odnosno Slavena na Jadranu.

§ 49.

Ovaj muzej smatra se u naučnom pogledu javnim narodnim dobrom kraljevine S. H. S., ali glavna je skrb oko njegova uzdržavanja i razvijanja pridržana društvu u smislu ovih pravila i državnih zakona.

§ 50.

Starinske predmete u muzeju valja da točno popiše postavljeni naučno obrazovani kustos. Predmeti ne smiju se ni na koji način otuđivati ni drugamo prenositi, osim ako bi opetovana za to sazvana skupština sa dvije trećine nazočnih članova odlučila; ali taj zaključak postaje pravomoćan tek onda, ako s njime bude suglasna Jugoslavenska Akademija Znanosti i Umjetnosti u Zagrebu.

§ 51.

Društvo će nastojati, da u važnijim historijskim mjestima naročito u Bribiru, Biogradu n/m, Ninu i drugdje, osnuje posebne zbirke pod svojom upravom sa istim zadatkom i uvjetima istaknutim u § 48. Pokaže li se, da ove osobite sbirke nisu dovoljno čuvane ili su u opasnosti, može ih uprava društva prenijeti u centralni muzej u Kninu.

§ 52.

Način uzdržavanja ovoga muzeja, dotično osobitih zbirka i imenovanje pomoćnog osoblja, pripada u nadležnost upravnog i znanstvenog odbora, te će on apsolutnom većinom glasova izraditi naročiti za to poslovnik.

§ 53.

Ostalim društvenim imanjem — bilo to historijski spomenici ili prosta nepokretnina — upravlja upravni odbor. Dužnost je predsjednika i tajnika, da drži i sve dokumente, koji se tiču društvenog posjeda, u potpunom redu.

§ 54.

XIII. Glavna skupština.

Redovita glavna skupština ima da se održi svake godine u Kninu, barem jedamput, i to prije prvog svibnja, a upravni odbor ima da to javi uz poslovni red barem osam dana prije posebnim oglasom u javnim glasilima beogradske, splitske i zagrebačke oblasti.

§ 55.

Izvanredna glavna skupština može biti održana i u kojem drugom mjestu naše države, ako to zaključi apsolutna većina upravnog i znanstvenog odbora; ali ova skupština nema prava promjene ovih pravila.

§ 56.

Predsjednik mora sazvati izvanrednu skupštinu u roku od 14 dana, ako to zatraži pismenim obrazloženim predlogom 20 članova, koji imaju pravo glasa u društvu.

§ 57.

Glavna skupština može valjane zaključke stvarati samo, ako je nazočno barem 20 članova, koji imaju pravo glasa u društvu. Zaključci se stvaraju apsolutnom većinom nazočnih glasova, osim u slučaju, gdje se zahtijeva većina od dvije trećine. Kod jednakog broja glasova odlučuje glas predsjednika.

§ 58.

U područje glavne skupštine spada: 1.) izbor predsjednika, 4 člana i 2 zamjenika upravnog odbora, 4 člana i 1 zamjenika znanstvenog odbora i 2 revizora; 2.) odobrenje izvještaja upravnog i znanstvenog odbora o njihovu radu minule godine i odobrenje proračuna za nastajnu godinu; 3.) zaključivati o podijeljenju apsolutorija upravnom odboru na temelju izvještaja revizora o ispitanom stanju blagajne, računa i cijele društvene imovine; 4.) eventualno mijenjati godišnju članarinu i svaki drugi doprinos članova; 5.) davanje nagrade zaslužnim radnim članovima; 6.) rješavati predloge odbora i pojedinih članova; 7.) izbor počasnih članova; 8.) zaključivati o razlazu društva; 9.) promjena pravila; 10.) zaključak o otuđenju društvene imovine u društvene svrhe i zaključak o upotrebi njezinoj, ako bi društvo prestalo.

§ 59.

Predloge pojedinih članova treba pismeno podnijeti upravnom odboru barem tri dana pred skupštinu.

§ 60.

Za valjanost prodaje društvenih pokretnina i nepokretnina, trošenje društvene zaklade i stvaranje dugova na hipoteku ili drugih trajnih tereta, nužna je skupštini privola dviju trećina prisutnih članova.

XIV. Obranički sud.

§ 61.

U sporovima nastalim iz odnošaja u društvu između članova ili između njih i upravnog ili znanstvenog odbora, odlučuje Sud Dobrih ljudi, u koji bira svaka stranka po dva društvena člana, a ova četvorica biraju petog za pročelnika; ako se u izboru toga ne slažu, odlučuje među predloženima ždrijeb. Ovaj sud stvara svoje zaključke većinom glasova i izdaje pismenu presudu; protiv ovoj presudi nema nikakova priziva.

XV. Preinake pravila.

§ 62.

Za preinake pojedinih članaka društvenih pravila, kao i za raspust društva u smislu § 63., zahtijevaju se glasovi dviju trećina prisutnih članova na glavnoj skupštini.

XVI. Prestanak društva.

§ 63.

Društvo prestaje: 1. kad ga raspusti nadležna vlast; 2. kad to zaključe dvije trećine glasova dviju glavnih, kroz dva mjeseca za to sazvanih skupština.

§ 64.

Ako te dvije glavne skupštine, koje su zaključivale prestanak društva, nisu stvorile konačnu odluku glede društvene imovine, tada prelazi čitava imovina u vlasništvo Jugoslavenske Akademije Znanosti i Umjetnosti u Zagrebu. U svakom slučaju prestanka društva, društvene zbirke starina postaju vlasništvo spomenute Akademije, da ih čuva u znanstvene svrhe. Ovo raspoloženje društvene imovine vrijedi, ako bi i vlast raspustila društvo.

Br. 15639/26. V. Z.

Posvedočava se u smislu § 9 zakona od 15. novembra 1867. d. z. l. br. 134, da „Hrvatsko starinarsko društvo u Kninu“ postoji po ovim pravilima.

Split dne 18. decembra 1926.

Veliki župan:

Dr. Perović.

Oglas.

Dana 13. novembra 1926. sastali su se u Zagrebu potpisani članovi naučnoga odbora „Hrvatskoga starinarskoga društva u Kninu“, da se posavjetuju o nastavku društvenoga rada, i napose o obnovi društvenoga organa „Starohrvatske Prosvjete“. Zaključeno je, da se od početka nove godine 1927. opet započne stalnim izdavanjem društvenoga organa, i to kao nova serija u sveščićima u opsegu od 5 tabaka svaki, četiri puta na godinu (1. I., 1. IV., 1. VII., 1. X.). Samo je izdavanje potpuno obezbijedeno društvenom gotovinom, a redakciju povjerilo je društvo svojim članovima naučnog odbora: Mihovilu Abramiću, direktoru drž. arheol. muzeja u Splitu, Cirilu Ivekoviću i Ferdi Šišiću, universitetskim profesorima u Zagrebu.

„Starohrvatska Prosvjeta“ bavit će se u smislu svojih pravila i u novoj seriji isključivo arheologijom i historijom (političkom i kulturnom) hrvatskoga naroda unutar granica: Raša—Neretva pa Jadransko more—Pounje i Vrbas (dakle teritorijom, koja je nekoć nosila ime: Kraljevina Hrvatska i Dalmacija — Regnum Croatiae et Dalmatiae), i to samo od vremena Seobe Naroda do propasti banovine Jajačke, otprilike od 500. do 1528., t. j. samo Srednjim Vijekom.

Prvi sveščić, koji će — tehnički dostojno opremljen — izići već oko Božića 1926., sadržavat će, pored društvenoga proglašenja i objave novih društvenih pravila, još i ove važnije članke: društveni predsjednik Otac Lujo Marun izvjestit će o natpisu kneza Mutimira od god. 895., nađenom u Uzdolju kod Knina, na osnovu novonadenih fragmenata (sa slikama), prof. Ferdo Šišić iznosi prigodom četiristote obljetnice izbora Ferdinanda I. hrvatskim kraljem u Cetinu raspravu o tom predmetu (sa faksimilom izborne isprave u originalnoj veličini), prof. Petar Skok raspravlja o važnom pitanju, kako su vizantijski pisci transkribovali hrvatska i srpska lična i geografska imena, prof. Ciril Iveković iznosi nove rezultate o historijskim građevinama po otocima oko Zadra (sa slikama). Osobitu pažnju skretat će „Starohrvatska Prosvjeta“ naučnim i objektivnim ocjenama novoizišlih knjiga i rasprava naučne vrijednosti, a tako isto i objavama svih novih radova, ne samo domaćih nego i stranih, što se bave sredovječnom hrvatskom historijom unutar gore određenih granica. „Starohrvatska Prosvjeta“ želi da bude na visini nauke i redigovana onako, kako su danas redigovani svagdje u svijetu naučni arheološki i historijski časopisi, ali ipak tako, da će je sa zanimanjem i razumijevanjem lako moći da čita svaki naš inteligent. Zato „Starohrvatska Prosvjeta“ i ne će donositi materijala (isprava, zapisnika ili kronika) u tuđim jezicima, naročito u latinskom, već će sve citate u tekstu donositi u hrvatskom prevodu. Historijski materijal objelodanjivat će „Hrvatsko starinarsko društvo u Kninu“ u zasebnim edicijama, koje su već u pripravi (tako: „Corpus inscriptionum“, album kninskoga muzeja i novo kritično izdanje isprava do 1205.).

Rukopisi i knjige (rasprave) u zamjenu ili u svrhu ocjene i objave, šalju se na adresu urednika prof. Ferde Šišića (Zagreb, Mažuranićev trg 21.). U poslovima pretplate (koja će se definitivno odrediti, kad izide prvi sveščić) i učlanjivanja u „Hrv. Starinar. društvo u Kninu“, treba se obraćati na društvenu upravu u Kninu (Muzej).

U Zagrebu 13. novembra 1926.

Otac **Lujo Marun**, predsjednik „Hrv. Starin. društva u Kninu.

Prisutni članovi naučnog odbora:

Dr. Mihovil Abramić, **Dr. Viktor Hoffiler**, prof. **Ciril Iveković**,
drž. arhivar **Emililije Laszowski**, **Dr. Ferdo Šišić**.